

PUNKTY KLUCZOWE DO ZMIANY W UDIP

Jest zgoda co do tego, że państwo stopniowo musi stawać się bardziej transparentne i że to jest prawo obywatela, ale również może usprawniać działania państwa. Obecny system dostępu do informacji funkcjonuje już 10 lat – choć po drodze miały miejsce ważne modyfikacje. Przegląd systemu powinien umożliwić stwierdzenie, jakie zmiany są konieczne.

Kluczowe tematy wynikające z dyskusji Okrągłego Stołu 14 maja i 18 czerwca 2012.

1. MIEJSCE INFORMACJI PUBLICZNEJ W SYSTEMIE PRAWNYM

Ważna jest koordynacja systemu regulacji udostępniania informacji publicznej. Usystematyzowanie relacji między przepisami regulującymi udip, ponowne wykorzystanie, otwarte zasoby, specyficzne obszary, w których udostępniania jest informacja.

2. DODEFINIOWANIE POJĘCIA INFORMACJA (ART. 6 UDIP)

- Doprecyzować pojęcia uwzględniając orzecznictwo i ułatwiając wykonywanie ustawy: informacja publiczna, dokument, dokument roboczy, dokument wewnętrzny
- Informacja publiczna (jak dziś) czy dokument urzędowy? (jaka zmiana możliwa jest bez zmiany Konstytucji?)

3. KATALOG WYŁĄCZEŃ Z DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Jasne jest, że część informacji nie powinna być udostępniana. Brak adekwatnego katalogu wyłączeń może utrudniać implementację przepisów, zbyt szeroki katalog może jednak blokować dostęp.

- Stworzyć katalog wyłączeń, który pozwoli na bardziej efektywną implementację w urzędach
- Wyłączenia w jednej ustawie – czy w systemie ustaw dotyczących konkretnego obszaru?
- Uporządkowanie systemu tajemnic – tajemnice względne i bezwzględne

4. ROLA BIP

Wydaje się jasne, że bip ze względu na to, że jest znany i ma symboliczną funkcję powinien być zachowany. Jednak należy podjąć decyzję odnośnie kierunku dalszego rozwoju.

Kierunek 1: redukcja zasięgu podmiotowego bipu i przedmiotowego informacji obowiązkowo umieszczanych na bipie

Kierunek 2: bardziej precyzyjne uregulowanie bipu i wprowadzenie sankcji za nieumieszczanie informacji.

Wadą kierunku 2 jest to, że jest drogi i mało elastyczny – z dużym nakładem pracy urzędy będą realizować zadanie, które w niektórych przypadkach nie przyniesie wartości dodanej i będzie nie na czasie bo regulacja szybko będzie się starzeć. Wadą i zaletą kierunku 1 jest większa elastyczność w sposobie udostępniania informacji.

Pozostałe kwestie:

- Uwzględnić problem osób, które nie mają dostępu do BIP z powodu e-wykluczenia (w tym więźniów),
- BIP vs strony informacyjne administracji. Rozstrzygnąć, czy konieczna specjalna podstawa prawna dla stron.
- Rozstrzygnąć czy system powinien rozwijać się w oparciu o SSDIP
- Rozstrzygnąć sposób zasilania systemu automatyczną publikacją decyzji (wyniki głosowań w gminach, publikacja faktur itd. – część z tego już istnieje, ale stosowana jest dowolnie),
- Rozważyć wprowadzenie sankcji za nieprowadzenie BIP zgodnie z regułami.

5. SYSTEM ODPOWIEDZI NA WNIOSKI - CZY I JAK POPRAWIĆ?

- Rozstrzygnąć, czy ustawowy termin odpowiedzi na wniosek (jest 14 dni od daty złożenia wniosku, z możliwością przedłużenia do 2 miesięcy) nie wymaga przedłużenia – np. w Niemczech jest to miesiąc (praktyka wskazuje, że przepis o terminie nie skłania do „lepszego działania”, a raczej do tego, by wymyślać sposoby na ominięcie terminu),
- Rozważyć wprowadzenie przepisów utrudniających „nękanie” wnioskami (wzór - Konwencja w Tromsø). Np. odrzucać wnioski zbyt ogólne, niezrozumiałe, o zbyt wiele dokumentów, albo doprecyzować przepisy o opłatach (obecnie obywatel może zrezygnować z wniosku nawet po tym, jak administracja poniosła już znaczące koszty, by udostępnić mu informację)? Trzeba jednak pamiętać, że takie ograniczenia w społeczeństwie sieci są do obejścia.
- Rozważyć stworzenie centralnej bazy zapytań i odpowiedzi
- Uporządkować stosowanie opłat

6. RE-USE

- Uporządkować tryby udostępniania informacji (dziś są dwa - zapytanie i wniosek o re-use, a granice między nimi niejasne),
- Uporządkować terminy oraz katalog podmiotów,
- Uporządkować stosowanie opłat
- Rozważyć sankcje za łamanie procedur (jest to bowiem działanie sprzeczne z interesem publicznym),

7. POPRAWA IMPLEMENTACJI PRZEPISÓW

A) PRACA NA RZECZ KULTURY JAWNOŚCI, GOTOWOŚĆ TECHNOLOGICZNA, WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI

„Kultura jawności” i pozytywne nastawienie do informacji publicznej zarówno po stronie pytających i odpowiadających rozwiązałyby wiele problemów często efektywniej niż regulacje ustawowe.

1. Projekty o współpracy obywateli z instytucjami, otwartości, pokazujący dobre praktyki i korzyści z nich wynikające, a także samym dostępie do informacji publicznej.
2. Przygotowywanie pracowników administracji tak, by było dla nich jasne co powinno być udostępniane i w jakich formatach.
3. Udostępnić pytania i odpowiedzi udzielane w trybie udip na ogólnopolskim portalu (jak niemiecki „Frag den Staat”)
4. Regularne badania poprawy faktycznego stanu udzielania informacji publicznej oraz przyczyn trudności

B) DOSTOSOWANIE PROCEDUR WEWNĘTRZNYCH W ADMINISTRACJI

1. Koordynacja procesów archiwizacji dokumentów z udostępnianiem informacji publicznej. Włączenie udostępniania w procedury, dla rosnącej części dokumentów z defaultu.
2. Przegląd systemu funkcjonowania ochrony informacji niejawnych.
3. Czy w urzędach potrzebne jest specjalne „stanowisko” ds. dip?

C) STWORZENIE ORGANU DS. DIP

Do rozważenia są również wady i zalety stworzenia organu wyspecjalizowanego w sprawach dostępu do informacji.

07/09/2012

Jakie powinny być jego funkcje? ...

Jakie umocowanie organizacyjne? ...

Argument za: przepisy nie będą wystarczająco precyzyjne, by nie rodziły się wątpliwości: konieczne wyważenie trudnych, sprzecznych interesów. Potrzebny organ wspierający rozwój kultury jawności.

Argument przeciw: rozbudowa administracji, dublowanie ciał mogących pełnić podobne funkcje.